

Circulair Bouwen in de Gastvrijheidsindustrie

Onderwerp: verslag workshop op 21 februari 2023 in Kultuurfabriek Kooi-Aap

Op 21 februari 2023 kwamen meer dan 40 architecten, bouwers, groene- en gastvrijheidsondernemers bijeen om samen circulair bouwen in de gastvrijheidssector naar een hoger level te tillen en de verbinding te leggen tussen de betrokken sectoren in Friesland.

In dit verslag leest u kort de uitkomsten.

Sfeerimpressie

Pitches

We startte met 6 pitchers; hieronder in het kort samengevat. Op [onze website](#) vindt u de PowerPoints.

Gerrit Hiemstra - Noodzaak en praktijkervaring van circulair bouwen en wonen

Gerrit nam ons mee in zijn ervaringen met biobased bouwen van zijn eigen huis. Gerrit 'Biobased materialen zijn een volwaardig alternatief en zorgen voor een comfortabel klimaat.' De sleutel tot succesvol biobased bouwen ligt aan het begin van het bouwproces, vertrouwen en samenwerking tussen: opdrachtgever, bouwer, overheden en architecten zijn hierbij cruciaal.

Doeke van Wieren - Twa Architecten/ GEAR. Waarde van een circulair gebouw

De waarde van een circulair gebouw zorgt voor minder CO2 uitstoot en sterker nog, door het opslaan kun je hierdoor CO2 neutraal wonen. Een belangrijk onderdeel daarvan is het hergebruiken van materialen, maar ook het landschap waarin gebouwd/ontwikkeld wordt is een belangrijk onderdeel van de totale footprint. Kortom; 'Voorkom schade, creëer waarde'.

Hanneke Schmeink – Vereniging Circulair Friesland 7 pijlers van Circulaire economie Circulaire economie is vooral een gezond verstand economie, aldus Hanneke. Er zijn meer dan 140 definities van circulaire economie, waarvan veel hebben de focus op grondstofgebruik andere gaan juist uit van een meer integrale benadering. In Friesland benaderen we Circulaire Economie vanuit een integraal perspectief aan de hand van de 7 pijlers. De 7 pijlers die Hanneke benoemde zijn: materialen hoogwaardig (her)gebruiken, energie komt van hernieuwbare bronnen, water duurzaam winnen en gebruiken, biodiversiteit versterken, maatschappij en cultuur versterken, gezondheid en welzijn versterken en geld is een middel om sociale en ecologische waarde te creëren.

Siebe Baints – van ECOhûs Fryslân. Circulair bouw(materialen) in de praktijk

Siebe vertelde over zijn bedrijf en hoe circulair bouwen in de praktijk werkt. Met een paar praktische voorbeelden vertelde hij over de mogelijkheden en meerwaarde van bouwen met de krachten van de natuur en het gebruik van biobased materialen. Camping Welgelegen in Workum, is een bron van inspiratie om circulaire bouw in de praktijk te zien!!

Douwe Snoek – van Puur Groen, inrichting omgeving

Landschapsinrichting is vaak pas het laatste waar aan wordt gedacht, terwijl de natuur een belangrijk onderdeel is van het hele proces, aldus Douwe. Met de biodiversiteit in Nederland gaat het slecht en dit is problematisch. Douwe nam ons mee aan de hand van een aantal praktische voorbeelden over hoe de natuur onderdeel en zelfs op een positieve manier leidend kan worden voor het ontwerp.

Oep Schilling - Wikkelhouse

Van kartonnen doos naar een kartonnen huis, alles is mogelijk, als je maar gaat doen. Wikkelhouse is een cabin die grotendeels ontworpen is van karton. Oep vertelde over de totstandkoming van Wikkelhouse en gaf ons na de bijeenkomst een rondleiding over de werkplaats.

Belemmeringen en wat is nodig

Na de pitches werden de deelnemers gevraagd wat de belemmeringen zijn om circulair te bouwen en wat er nodig is. Hier kwam het volgende uit:

Belemmeringen	Wat is nodig
De klant weet nog niet wat hij of zij mist en daarom is er nog geen vraag	Een goede opdrachtgever. Gebruiker moet centraal staan en daar is een goed en wellicht ander verkoopverhaal voor nodig. Niet alleen kosten maar ook meerwaardecreatie van aantrekkelijke verblijfsaccommodatie
De tijd die ervoor nodig is om circulair te bouwen. Kennis verzamelen kost veel tijd	<p>Informatie moet goed vindbaar kunnen zijn en het totaalplaatje van proces en materialen inzichtelijk.</p> <p>Kennis over het gebruik maken natuurlijke processen</p>
Weinig ervaring bij bouwers en gasten	Experience center -> ervaren en voelen van een circulair bouwwerk. Ervaren en ook uitleggen dat binnen- en buitenklimaat belangrijk zijn en wat het met wooncomfort doet.

Na de inventarisatie van de belemmeringen en benodigdheden kwamen er 3 terugkerende onderwerpen uit. De terugkerende thema's waren: Experience center, kennis en de klant. De deelnemers werden opgedeeld in 3 groepen en gingen hier verder over brainstormen.

Uitkomsten brainstorm

Kennis brainstorm uitkomsten

Behoeftte aan een dynamisch lerend netwerk; inspireren en informatie, kennis en ervaringen delen zowel fysiek als digitaal.

Algemeen/randvoorwaarden

- Accepteren dat we onderweg zijn. Kennis is dynamisch, dus dynamisch netwerk vormen en kennis delen.
- Bouwers en recreatieondernemers ontbreekt het aan tijd. Beide in het proces ontzorgen.
- Gemeenten/Overheid betrekken

Welke stappen, waar ligt behoefte

- Samenwerking opzoeken (ook cross sectoraal, van elkaar weten)
- Praktische ervaring en kennis bij elkaar brengen en delen (digitaal en op locatie)

yn business

- Centraal info verzamelen en voorbeelden delen met cijfers, wat kost het wat levert het op (in brede zin; wat is meerwaarde van gebruik bijvoorbeeld biobased materialen)
- Overzicht van verschillende bedrijven en materialen van circulair biobased bouwen
- Het bouwproces van A tot Z vanuit integrale aanpak duidelijk maken met alle betrokken stakeholders gemeente, bouwers
- Best practise/koplopers uitdragen en als ambassadeurs en gidsen inzetten
- Bestaande kennis ophalen en omzetten naar een beleef-experientiecentrum
- Studenten inzetten
- Wet- en regelgeving. Wat moet en mag ik in een recreatiewoning. En wat nodig is: keuzes, moet ook bepaalde regelgeving komen want dan verandert het. Bijvoorbeeld wetgeving rond watergebruik.

Klant brainstorm uitkomsten

De klant moet ontzorgd worden, maar wel betrokken. Vervolgens moet er een integraal multi disciplinair plan komen.

Algemeen/randvoorwaarden

- Een dynamisch netwerk
- Het is belangrijk de klant ontzorgd wordt, maar wel blijft betrokken.

Welke stappen, waar ligt behoefte?

- Totaaladvies op 1 plaats, wat zorgt voor de ontzorgen van de klant
- Hiervoor is er een dynamisch netwerk nodig waarbij goede informatie omtrent bio-based bouwen kan worden gedeeld voor zowel aannemer als architect.
- Daarbij kan gebruik gemaakt worden van een businesscase.
- Ook zal er meer informatie omtrent de vergunningen gedeeld moet worden voor een spoedig verloop van het proces.

Experience center brainstorm uitkomsten

Het doel van een experience centre moet eerst duidelijk zijn alvorens je hiermee aan de slag gaat..

Algemeen/randvoorwaarden

- De gebruiker moet wat kunnen halen uit het experience center, hij/zij moet het Experience center kunnen voelen/ervaren, aanraken en kennis vergaren om een goed beeld te krijgen van de mogelijkheden bij het ontwerpen, bouwen en verkopen..
- De bezoeker van het experience center moet begrijpen waar het om gaat bij biobased bouwen om vervolgens de gebruiker/klant te kunnen overtuigen en de voordelen te laten inzien.

Welke stappen, waar ligt behoefte?

- Circulaire rondreis opzetten langs locaties in Friesland waar gebruikers kennis kunnen maken met bio-based bouwen.
- Op verschillende plekken bio-based , waar gebruikers het kunnen ervaren.

- Op een locatie in Friesland een proeftuin maken, waarbij bio-based bouwwerk een andere vormgeving/ materialen heeft.
- De 7 pijlers van de circulaire economie moeten zichtbaar/voelbaar terugkomen in een experience center.
- Het moet een totaalplaatje worden. De landschapsinrichting moet ook meegenomen worden, omdat dit ook een grote rol speelt.

Vervolgstappen

Na de brainstorm zijn de resultaten plenair besproken. De organisatoren vergaderen eind maart over de vervolgstappen die genomen kunnen worden naar aanleiding van deze bijeenkomst. De volgende deelnemers hebben aangegeven mee te willen denken.

Kennis	Experience	Klant
Bob van Wely	Karin Veldhuizen	Romke Hekstra
Jeep van Strien	Romke Hekstra	Annemarijne van der Meulen
Olof Schonewille	Alvin Riga	
Siebe Baints	Otto Spoelstra	
Erik Pereboom	Bart Zantman	
	Eddy v/d Let	
	Arnold Homan	
	Marije Zandstra	
	Steven Agricola	
	Siebe Baints	

Zodra het vervolg van deze workshop bekend is informeren wij u. Wilt u graag nog aansluiten bij de uitwerking van een van de drie deel thema's dan kan dat uiteraard en horen wij dat graag.

Vragen en evaluatie

Wij hopen dat u de bijeenkomst als waardevol heeft ervaren. We willen u vragen om uw mening te geven over deze workshop. [Dit kunt u doen door hier te klikken.](#)

Heeft u nog vragen, ideeën of wilt u wat anders delen? Dan kunt u contact opnemen met Marjan Soepboer marjansoepboer@ynbusiness.nl of 06-21625681

Namens de organisatie,

Doeke van Wieren, Marjan Soepboer, Hanneke Schmeink en Jolande Oechies